สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง **ปัจจัยที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกันการก่อเหตุรุนแรง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**

ผู้วิจัย **พันเอก วิทยา อรุณเมธี** **หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 54**

ตำแหน่ง **รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกทุ่งสง**

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

เหตุการณ์ปล้นปืน เมื่อ 4 มกราคม 2547 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการกลับมาของความรุนแรงรอบใหม่ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย มีจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะ ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นพี่น้องประชาชนคนไทยเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเรียกตัวเองว่า “นายู” หรือ “มลายูมุสลิม” นั้นเอง นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนตามที่กล่าวแล้ว จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2554 มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นถึง 12,269 ครั้ง มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 4,460 คน บาดเจ็บถึง 7,959 คน สถิติการก่อเหตุรุนแรง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 ถึงปัจจุบัน อยู่ในลักษณะทรงตัว โดยที่ไม่เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด หากแต่การก่อเหตุรุนแรง กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้มากขึ้น โดยเฉพาะเทคนิคการประกอบและการจุดชนวนระเบิดแบบใหม่ที่มีอานุภาพร้ายแรง เข้ามาก่อเหตุรุนแรงในเขตชุมชน ซึ่งสามารถหลบเลี่ยงการป้องกันของเจ้าหน้าที่ได้ ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ.2552 ได้มีชายคนหนึ่งขับขี่รถจักรยานยนต์พ่วงข้าง บรรทุกระเบิดใส่ไว้ในถังแก๊สหุงต้ม และถูกปกปิดด้วยเศษกล่องกระดาษ จากนั้นก็จุดชนวนด้วยเครื่องส่งสัญญาณวิทยุแบบมือถือ และระเบิดขึ้นใกล้ๆ กับร้านอาหารที่ไม่ใช่มุสลิม ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สำหรับข้อมูลสถิติการก่อเหตุรุนแรงด้วยระเบิดแสวงเครื่องในเขตชุมชนเมืองหลักๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงปี พ.ศ. 2551 ถึงปัจจุบัน (พฤศจิกายน พ.ศ. 2554) ที่น่าสนใจมีดังนี้

1. เทศบาลเมืองปัตตานี	จำนวน	29	ครั้ง
2. เทศบาลนครยะลา	จำนวน	64	ครั้ง
3. เทศบาลเมืองเบตง	จำนวน	2	ครั้ง
4. เทศบาลเมืองนราธิวาส	จำนวน	21	ครั้ง

5. เทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก จำนวน 10 ครั้ง

จากข้อมูลเชิงสถิติ จะเห็นได้ว่า เขตเทศบาลใดที่การก่อเหตุรุนแรงด้วยระเบิดแสวงเครื่อง น้อยครั้ง หรือเกือบไม่มีเลย ปัจจัยส่วนหนึ่งที่ผู้วิจัยเฝ้าติดตามและสังเกตมาโดยต่อเนื่อง ในฐานะที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในตำแหน่ง รองเสนาธิการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) มาเป็นระยะเวลา 5 ปีเต็ม คือ การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน เฝ้าระวังอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ในรูปของเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงนั้นเอง

ปัจจุบันวิทยุเครื่องแดงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวนสมาชิก 10,211 คน มีวิทยุเครื่องแดง จำนวน 8,617 เครื่อง ครอบคลุม 37 อำเภอ 318 ตำบล 1,001 หมู่บ้าน โดยสามารถจำแนกเป็นเขตชุมชนหลัก 5 เมืองใหญ่ ได้ดังนี้

1. เทศบาลเมืองปัตตานี	มีสมาชิก	1,430	คน	มีวิทยุเครื่องแดง	1,350	เครื่อง
2. เทศบาลนครยะลา	มีสมาชิก	1,186	คน	มีวิทยุเครื่องแดง	1,108	เครื่อง
3. เทศบาลเมืองเบตง	มีสมาชิก	404	คน	มีวิทยุเครื่องแดง	335	เครื่อง
4. เทศบาลเมืองนราธิวาส	มีสมาชิก	2,688	คน	มีวิทยุเครื่องแดง	1,624	เครื่อง
5. เทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก	มีสมาชิก	425	คน	มีวิทยุเครื่องแดง	171	เครื่อง

จากการศึกษาและสังเกตของผู้วิจัย ถึงสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในเขตเมือง หรือเขตชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการปฏิบัติงานของสมาชิกเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ปรากฏว่า หากพื้นที่ใดที่สมาชิกเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง คอยเฝ้าระวัง และแจ้งเหตุ อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง มักจะเกิดเหตุรุนแรงน้อยกว่าพื้นที่ที่สมาชิกเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงปฏิบัติงานหย่อนยาน ขาดประสิทธิภาพนั้นเอง

ดังนั้น การศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกัน การก่อเหตุรุนแรงในเขตชุมชนเมือง โดยการศึกษาเชิงเปรียบเทียบการใช้สมาชิกเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกันเหตุรุนแรงใน 2 พื้นที่ คือ พื้นที่เทศบาลนครยะลา และพื้นที่เทศบาลเมืองปัตตานี จึงเป็นงานวิจัยที่น่าสนใจยิ่ง และเกิดประโยชน์ต่อการนำข้อมูลและผลที่ได้จากการวิจัย ไปประยุกต์ใช้ในยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถป้องกันและลดการก่อเหตุรุนแรงที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินพี่น้องประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการจัดตั้ง ขับเคลื่อน และใช้งาน เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงในการป้องกันเหตุรุนแรงในเขตชุมชน

2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้การจัดตั้ง ขับเคลื่อน และใช้งาน เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงเกิดผลสัมฤทธิ์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ : พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย เขตเทศบาลนครยะลา และเขตเทศบาลเมืองปัตตานี

2. ขอบเขตด้านเวลา : ห้วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2554

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงในเขตเทศบาลนครยะลา และเทศบาลเมืองปัตตานี และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน กอ.รมน. จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

2.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน กอ.รมน. จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี

2.2 ประชาชนที่ใช้วิทยุเครื่องแดงในพื้นที่ในเทศบาลนครยะลา และเทศบาลเมืองปัตตานี

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเข้าพื้นที่และแจกแบบสอบถามให้กับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และสมาชิกเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในพื้นที่เทศบาลนครยะลา และเทศบาลเมืองปัตตานี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของข้อมูล จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

4.2 วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการวิจัย โดยใช้การรายงานเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพหลัก ภูมิลำเนา และจำนวนปีที่ปฏิบัติงานในเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.1 อายุเฉลี่ย 36.4 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 36 –45 ปี นับถือศาสนาพุทธ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. อาชีพรับจ้าง และร่วมเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงเฉลี่ย 2.37 ปี

2. ด้านการวางแผนก่อนการสร้างเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความเห็นด้วยอยู่ใน**ระดับปานกลาง** (ค่าเฉลี่ย 3.50) การใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกันการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ โดยข้อคิดเห็นที่สำคัญคือ มีการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการจัดเตรียมด้านสถานที่ศูนย์วิทยุ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และ มีการศึกษาข้อมูลด้านความต้องการของชุมชน

3. ด้านการปฏิบัติตามแผน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความเห็นด้วยอยู่ใน**ระดับปานกลาง** (ค่าเฉลี่ย 3.46) การใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกันการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ โดยข้อคิดเห็นที่สำคัญคือ มีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบตามความสามารถของสมาชิกเครือข่าย สมาชิกมีจำนวนเพียงพอต่อพื้นที่ที่รับผิดชอบ และ สมาชิกมีความรู้ความสามารถในการใช้วิทยุเครื่องแดงเป็นอย่างดี

4. ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความเห็นด้วยอยู่ใน**ระดับปานกลาง** (ค่าเฉลี่ย 3.49) การใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกันการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ โดยข้อคิดเห็นที่สำคัญคือ มีการสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่าย และประชาชนในพื้นที่ มีการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง และ มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตรวจสอบคุณภาพด้านต่างๆ

5. **ด้านการปรับปรุงแก้ไข** ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความเห็นด้วยอยู่ใน**ระดับปานกลาง** (ค่าเฉลี่ย 3.50) การใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกันการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ โดยข้อคิดเห็นที่สำคัญคือ มีการดำเนินการปรับปรุงเครือข่ายให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา และมีการตักเตือน อบรม สมาชิกเครือข่ายที่บกพร่องหน้าที่

6. ด้านความพึงพอใจในการใช้เครือข่าย ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความเห็นด้วยอยู่ใน**ระดับมาก** (ค่าเฉลี่ย 3.89) การใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง ในการป้องกันการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ โดยข้อคิดเห็นที่สำคัญคือ การใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังประชาชน ให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาชุมชนและป้องกันตนเองได้ หลังจากมีการใช้

เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงแล้ว เหตุการณ์ในพื้นที่ลดน้อยลง และได้รับข่าวสารที่ทันสมัยทันเหตุการณ์

7. จากการเปรียบเทียบเรื่องภูมิลำเนากับความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง พบว่า ในความคิดเห็นเรื่องการแก้ปัญหาเหตุการณ์ในพื้นที่ ผู้อาศัยในจังหวัดยะลา จะมีความเห็นด้วยมาก มากกว่าผู้อาศัยในจังหวัดปัตตานี และ เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังประชาชน ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งป้องกันตนเองได้ ผู้อาศัยในจังหวัดยะลา จะมีความเห็นด้วยมาก มากกว่าผู้อาศัยในจังหวัดปัตตานี

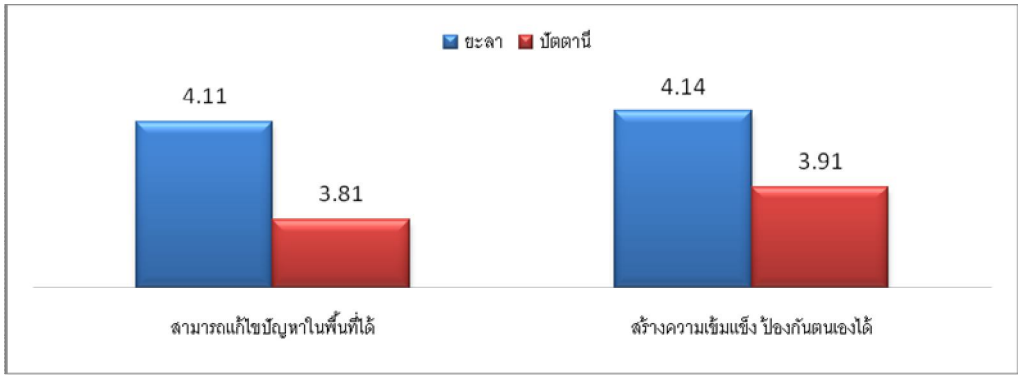

8. จากการเปรียบเทียบเรื่องศาสนากับความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง พบว่า ในความคิดเห็นเรื่องการแก้ปัญหาเหตุการณ์ในพื้นที่ ผู้นับถือศาสนาพุทธ จะมีความเห็นด้วยมาก มากกว่าผู้นับถือศาสนาอิสลาม และ เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังประชาชน ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งป้องกันตนเองได้ ผู้นับถือศาสนาพุทธ จะมีความเห็นด้วยมาก มากกว่าผู้นับถือศาสนาอิสลาม

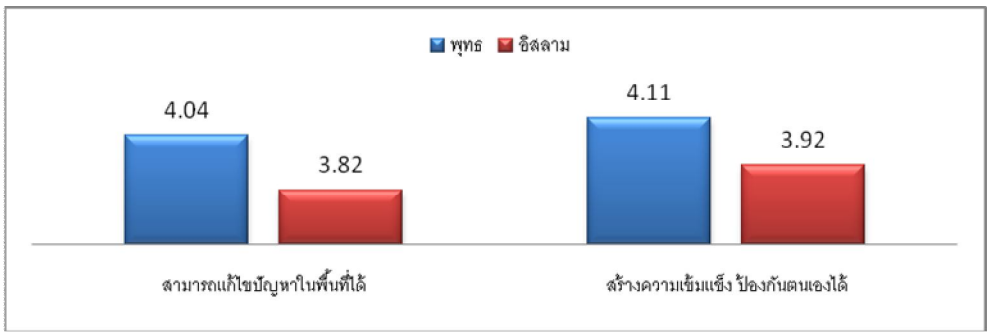

9. จากการเปรียบเทียบเรื่องการศึกษากับความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง พบว่า ในความคิดเห็นเรื่องการแก้ปัญหาเหตุการณ์ในพื้นที่ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะมีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังประชาชน ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งป้องกันตนเองได้ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

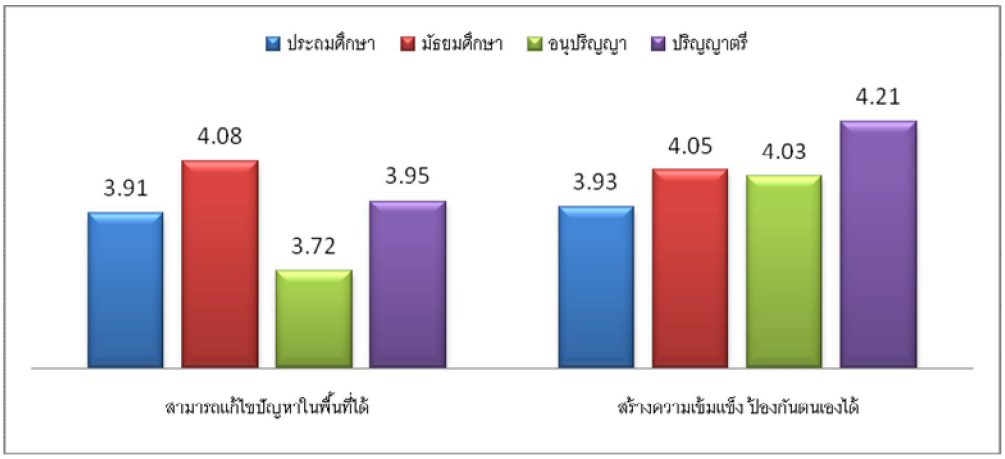

10. จากการเปรียบเทียบเรื่องอาชีพกับความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายวิทยุเครื่องแดง พบว่า ในความคิดเห็นเรื่องการแก้ปัญหาเหตุการณ์ในพื้นที่ ผู้ที่ประกอบอาชีพนักเรียน จะมีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และ เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังประชาชน ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งป้องกันตนเองได้ ผู้ที่ประกอบอาชีพนักเรียน จะมีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ

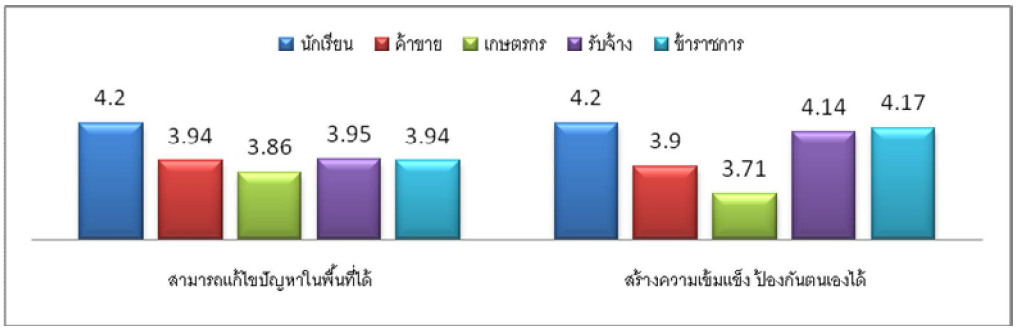

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปฏิบัติงาน

ในการดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายวิทยุเครื่องแดง หน่วยราชการจะต้องมีการศึกษาข้อมูลความต้องการของชุมชน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการให้ชัดเจน มีการจัดเตรียมงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาวิทยุเครื่องแดง ศูนย์วิทยุ และงบประมาณสำหรับการซ่อมบำรุง จากนั้นจัดทำแผนงาน ประเมินแผนงานเพื่อให้ทราบว่าแผนงานนั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงจะต้องมีการแจ้งแผนงานให้กับสมาชิกทุกคนทราบ แบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้ชัดเจน จัดอบรมและให้ความรู้กับสมาชิก ตลอดจนการประชุมและซักซ้อมการปฏิบัติเป็นประจำ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยจะต้องขยายพื้นที่เครือข่ายและจัดหาสมาชิกให้เพียงพอต่อพื้นที่ปฏิบัติการ

หน่วยรับผิดชอบจะต้องจัดการประเมินผลการปฏิบัติงาน สอบถามความพึงพอใจของสมาชิก และจัดทำรายงานข้อมูลการปฏิบัติงาน เพื่อสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เครือข่ายสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

หน่วยทหาร อาจเป็นผู้ดำเนินการในขั้นต้น และเมื่อเครือข่ายเข้มแข็ง ให้ส่งมอบการดำเนินการให้กับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนดูแลตนเอง และหน่วยทหารจะเป็นเพียงที่ปรึกษา อบรมเครือข่ายและประเมินผลการปฏิบัติงานของเครือข่ายทุกเดือน

2. ข้อเสนอแนะในประเด็นการวิจัยต่อไป

2.1 หน่วยงานภาครัฐ ควรประเมินผลการใช้งานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่มีหรือไม่ โดยให้จัดทำสถิติการใช้วิทยุเครื่องแดงในการแก้ไขเหตุการณ์ในพื้นที่ และมีผลการดำเนินงานในเครือข่ายที่แน่นอน

2.2 เครือข่ายวิทยุเครื่องแดงเกิดผลดี และผลเสียในส่วนใดมากกว่ากัน โดยพิจารณาว่าในแต่ละพื้นที่มีความเหมาะสมมากน้อยอย่างไร

2.3 พื้นที่ใดบ้างที่ควรจัดตั้งเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงเพิ่มเติม จากจำนวนเครือข่ายที่มีและใครจะเป็นผู้ดำเนินการ ใช้งบประมาณจากส่วนใด

2.4 ควรดำเนินการวิจัยด้วยการทดลอง ในการจัดตั้งเครือข่ายวิทยุเครื่องแดงโดยให้เทศบาล/อบต. ในพื้นที่ ดำเนินการด้วยตนเอง และทำการประเมินผล

.....